

**ЈУРАЈ
ДОБРОВИЋ**

**Пловни
објекти**

**JURAJ
DOBROVIČ**

**Sailing
Objects**

ЈУРАЈ ДОБРОВИЋ

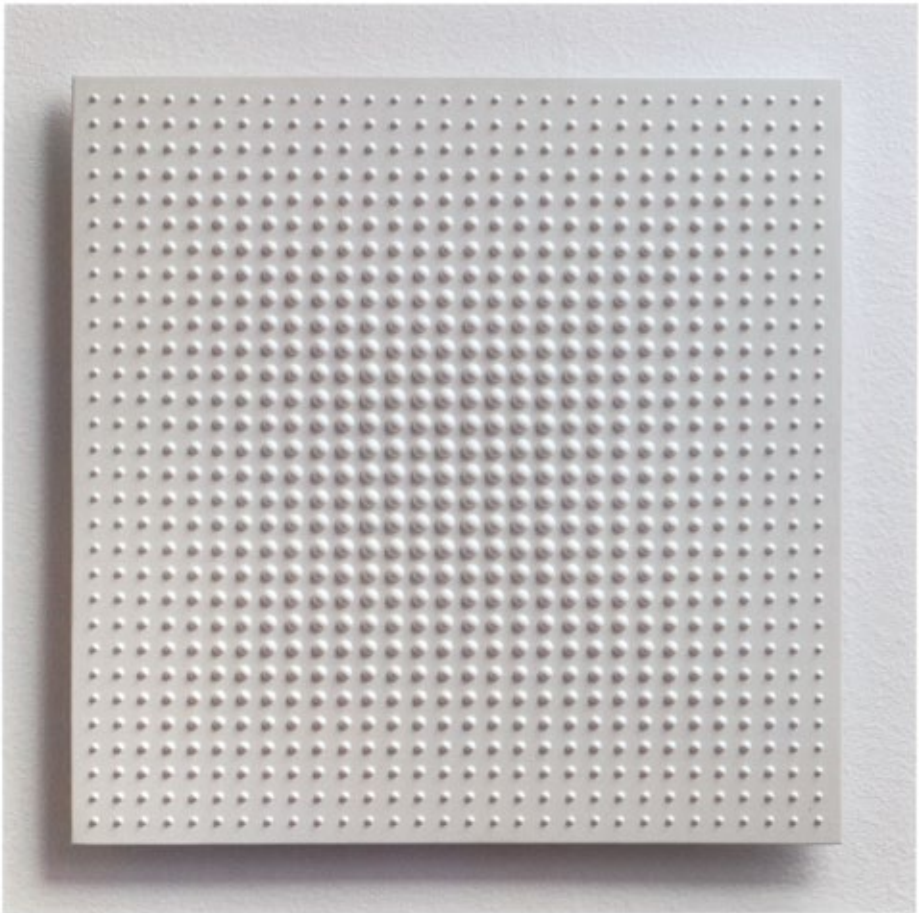
Пловни објекти

JURAJ DOBROVIĆ

Sailing Objects

Београд
Мај 2022.

Јурај Добровић / Juraj Dobrović
Варијације на тему Поља Но 12 / Variations on the Fields Theme No 12
1976, лесонит, пластика, боја / Masonite, plastic, paint
40x40cm

Насловна страна / Front cover
Јурај Добровић / Juraj Dobrović
Поља / Field
1965, grafika / print
44x44cm

ЈУРАЈ ДОБРОВИЋ, ПЛОВНИ ОБЈЕКТИ, 1964/65.

Ова изложба посвећена је пријатељству, доследности и оним духовним стањима уметности која нас нераскидиво повезују на посебне начине. У овом случају конципирана је специфична изложба посвећена Јурају Добровићу, кога са Јешом, упознајем раних шездесетих година и то пријатељство траје и даље.

Овде се ради о причи коју Јурај тек у позним годинама открива како је у тешком здравственом стању, у зиму 1964/65, прошао кроз фазу необичних сновиђења. Тако наводи да је због високих температура, пролазио кроз стања магловитих сећања од његове дечачке љубави према бродовима до проживљеног страха видеши на мору велику војну челичну крстрицу Краљевске морнарице *Лондон*, још из бившег доба Краљевине Југославије. Тако, због здравствене нестабилности, поново проживљава та сећања са неочекиваним преклапањима младалачких слика и насталих цртежа застрашујућих мрачних облика неиндентификованих пловних објекта које назива „монструмима“. Ове чудне пловне објекте маштовито црта црном хемијском оловком на малим папирима као нестварне призоре тамних маса необичних изгледа у различитим положајим подизања, отварања, преламања, нагињања и пада, као и посебних просторних облика, капија преласка у друге невиђене светове... Колекција цртежа „Пловни објекти“ из 1964/65. излагана је у Галерији Академиа Модерна, Шеноина 11, у Загребу, 2019. године.

У великом опусу Јураја Добровића важно је уочити две битне константе, које указују да током бројних студија од искуства уметности, бављења филозофијом и науком, он је континуирано и неуморно *стварао* и *откривао* свет неслућених перцептивних промена. Та тесна повезаност својих усмерења учинила је да је његов рад био стално актуелан, шта више, био је све ближи науци и њеним метафизичким спознајама. Уводио је нове приступе појмовима објектности, просторности, мобилности, променљивости, духовности и истраживачким надахнућима. И мада су ови цртежи само кратка историјска фаза, у оквиру савремених приступа уметности у њеним цикличним обртајима, могло би се рећи да са поновним покретањима класичних питања садржаја и форме, ова изложба управо провозира старе дилеме око апстракције и фигурације и њихових укрштених значења.

Та увек важна питања уметности и њених промена, навела су на идеју да се уведу још два уметника у оквиру изложбе „Пловни објекти“, са примерима апстрактног и фигуративног наратива. Пре свега, то је Богољуб Боба Јовановић

са својом сликом K55, 1955. првом и једином апстрактном сликом тих година у Београду. А који такође, средином педесетих слика и циклусе „Мађионичара“ , „Пословица“... са ироничким и критичким наративима. У тој категорији је и знатно млађи уметник Вељко Вујачић, који се бави колористичким површинама са означеним рубовима и контекстуалним просторним инсталацијама, зависно од места излагања, а повремено за пријатеље слика поетске призоре за брзи сан.. Поред Јураја, Бобе и Вељка, могло се укључити и више уметника... међу којима постоје повезнице и мада раде у различитим периодима и са различитим приступима 50-тих, 60-тих, 80-тих, 90-тих... У основи, сви имају једну специфичну уметничку и полемичку димензију према текућим реалностима времена. Заправо, ма колико били међусобно другојачији, таквим уметницима се увек треба враћати, као драгоценим раритетима уметничких доприноса и личне истрајности...

Јурај Добровић / Juraj Dobrović
Поља УС Но 3/ Field US No 3
1970-1974, акрил на дрвету / acrylic on wood
15x15cm

ЈУРАЈ ДОБРОВИЋ У БЕОГРАДУ ОД 1965. ДО 2022. ГОДИНЕ

Јурај Добровић је у Београду први пут излагао давне 1965. године (у Клубу младих архитеката на Архитектонском факултету и самостално у Галерији Коларчевог народног универзитета) серију рељефа Поља, 1963-1964, и цртежа, 1964, у духу новог конструктивизма, након што је претходно учествовао на изложби Нова тенденција 3 у Галерији савремене уметности и Загребу 1965. Добровић је у уметности аутодидакт (завршио је Економски и Филозофски факултет) да би се потом у потпуности посветио вокацији уметника и с временом изградио врло богато и сложено дело и бројним самосталним наступима (у Загребу, Грацу, Милану, Дизелдорфу, Чикагу) и другим групним изложбама оптичке и неоконструктивистичке уметности (у Италији, Немачкој, Холандији и др) израстао у једног од истакнутих међународних протагониста овог уметничког опредељења. Радови које показује на изложби у Галерији Б2 2022. су врло рани и почетни по времену настанка. Сасвим су издвојени унутар његовог укупног опуса, стога тим пре намећу потребу сажетог увођења гледаоца ове изложбе у типичне и карактеристичне аспекте Добровићевог проблемског профила.

Унутар неоконструктивистичког усмерења, посебно у циклусу белих рељефа Поља, за Добровића - како је писао Радослав Путар поводом изложбе у Галерији Студентског центра у Загребу 1965. - својствен је "домет идеја које су никле у благом удивљењу пред величином склада у којем се додирују кретање и мир".

Дакле, "кретање и мир", као супротности које се не искључују, које се међусобно подносе, присутне су у исто време и на истом месту у делима овог уметника. Добровић није програмски рационалан (нео)конструктивиста, није унапред опредељени заступник овог уметничког правца, него том уметничком смеру приступа и припада по унутрашњем осећају потребе за само изграђивањем које му доноси тежња ка спокојству, што је по свему супротно данашњем времену у којему он у врло одмаклом животном добу тражи и налази управо тај свој мир који му једино уметност врхунске духовности пре и изнад свега осталог може да најави и понуди, да обезбеди и испуни.

БЕОГРАДСКИ ПОЧЕТАК, ОДЛАЗАК И ПОВРАТАК БОГОЉУБА ЈОВАНОВИЋА

На београдску уметничку сцену Богољуб Јовановић улази 1953. године чак двома тада врло запаженим самосталним изложбама, у Галерији УЛУС-а са предговором у каталогу Зорана Мишића и Васка Попе у Галерији Графичког колектива, уз подршку Станислава Винавера. Али недуго потом ту сцену дефинитивно напушта, одлази у Париз и од 1960. у Њујорк, где престаје са јавном уметничком активношћу. Сећање на његове почетке изненада буди Стојан Ћелић текстом *Накнадне белешке уз изложбу Богољуба Јовановића* у Галерији Графичког колектива 1953. године, у часопису Уметност, 21, 1970. али тек пуну пажњу изазива излагање његове данас култне слике К-55, 1955. на изложби *Југословенско сликарство шесте деценије* у Музеју савремене уметности 1980. Коначну историјску ревалоризацију Јовановић постиже изложбом у Галерији Графичког колектива 2006. у организацији и са уводном студијом у каталогу Љиљане Ћинкул и монографијом у издању Музеја Цептер 2016. године. Осим поменути монографије, представа о београдским почецима Богољуба Јовановића заснива се на изложби његових радова на папиру у Галерији Рима у Крагујевцу 2016, потврђена делима из циклуса *Пословице*, 1950-53. и *Мађионичари*, 1951-53, као и илустрацијама за књигу *Таида* Анатола Франса и *Дванаесторица* Александра Блока, 1953. Вративши се после свих егзистенцијалних и уметничких неизвесности, у Београду провео је последњи период свога живота.

Засебно место у Јовановићевом опусу припада слици К-55, уље на платну, 194,5x113 цм, власништво Музеја савремене уметности, уз неколико истоветних сродних радова мањих формата на хартији. Слика је, судећи по бројци у њеном називу, настала 1955. године у време уметничког боравка у Паризу између 1953. и 1960. Велико слово "К" у називу упућује на појам *Композиција*, што указује на уметникову свесну одлуку да слику третира као потпуно и доследно апстрактну уметничку творевину с ону страну позивања на могућа полазишта у појавама предметне стварности. Слику, наиме, чини множина потеза четком од доње ка горњој, са леве ка десној (или пак обрнутим редом) страни сликовног поља, уз местимичне празнине сликане подлоге. Као таква, ова слика једини је пример чисте, доследне и радикалне нереференцијалне и неасоцијативне апстракције од стране једног српског сликара у времену њеног настанка. Свестан управо таквог јединственог статуса ове слике, Јовановић избегава умножавање и варирање њој сродних верзија и варијанти препуштајући је будућем времену које ће својим доласком овој слици увек изнова да доноси и историјски потврђује трајно уметничко и духовно значење.

ВЕЉКО ВУЈАЧИЋ И ЈЕДИНСТВО ВИЗУЕЛНОГ И КОНЦЕПТУАЛНОГ ПОИМАЊА ЈЕЗИКА СЛИКАРСТВА

Недавна заједничка изложба апстрактних слика великих формата Радомира Дамњановића Дамњана и Вељка Вујачића у Модерној галерији новембра 2021. подсетила је на појаву, улогу и позицију овог истакнутог актера београдске уметничке сцене, од првих наступа у Галерији Студентског центра средином деведесетих година протеклог до првих двеју деценија текућег века.

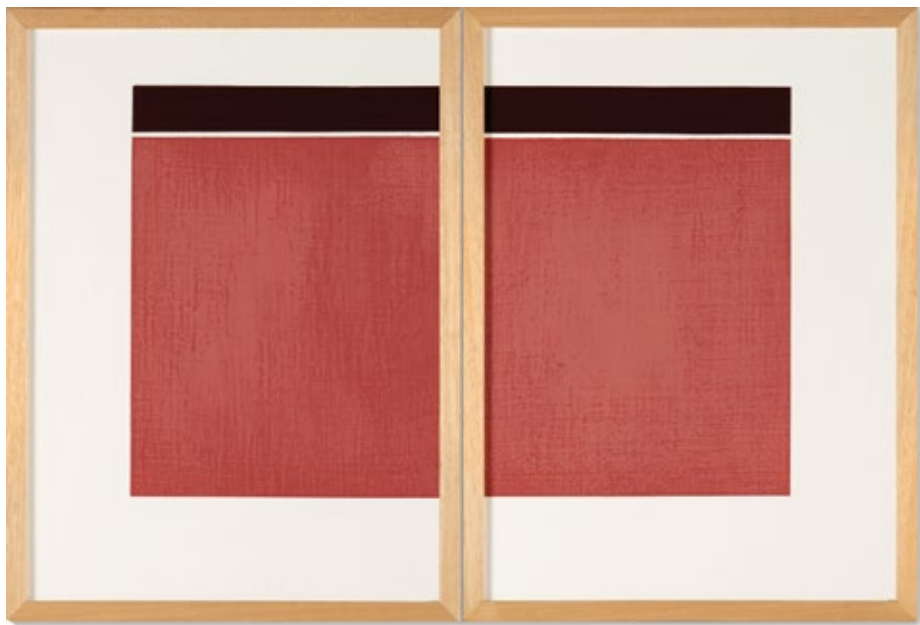
У атмосфери која се због тадашњих политичких и укупних егзистенцијалних прилика сматра крајње неповољним положајем "уметности у затвореном друштву", Вујачић се јавља потпуно апстрактним сликама великих формата, као таквих посве издвојених од преовладавајуће уметничке продукције претежно у новим техничким медијима и са референцама спрам околне укупне животне стварности. Био је један од учесника Колоније у месту Брежице у Словенији 1999, која је по први пут окупила ауторе са некадашњег југословенског уметничког простора, да би поново са Дамњаном, Драгомиром Угреном и Веском Гаговићем крајем исте године учествовао на изложби у Галерији Линднер у Бечу. Наметнула су се тада питања о карактеру, положају и статусу савремене уметности у заостреном политичком контексту, о (не)могућности њене аутономије у склопу ширег културног феномена тада подразумеваног под термином "друга модерна" или пак "модерна после постмодерне". Као сликара по изворној вокацији, даровитости и способностима Вујачића ова теоријска расправа није обавезивала пре свега зато јер се он формирао и развијао сходно сопственом почетном одређењу и на њему заснованој еволуцији свог сликарског језика. Заснивајући слику на крајњој сажетости форме, као и чистоти и бистрини боје, Вујачић их сматра средствима довољним да слику сасвим испуне не само визуелним утиском, него уједно и духовним садржајем и значењем. Управо на таквим темељима Вујачић постепено развија, допуњује и усавршава своју сликарску праксу у којој слика као аутономни визуелни, али уједно и концептуално засновани уметнички објекат остаје и надаље, све до данас, битном карактеристиком његовог у подједнакој мери естетског и менталног поимања дисциплине сликарства.

Богољуб Јовановић / Bogoljub Jovanović
Без назива / Untitled
1956, уље на платну / oil on canvas
73x100 cm

Богољуб Јовановић / Bogoljub Jovanović
Ала је мађија / But, it's Magic
1951, комбинована техника на папиру / mixed technique on paper
14x20,5 cm

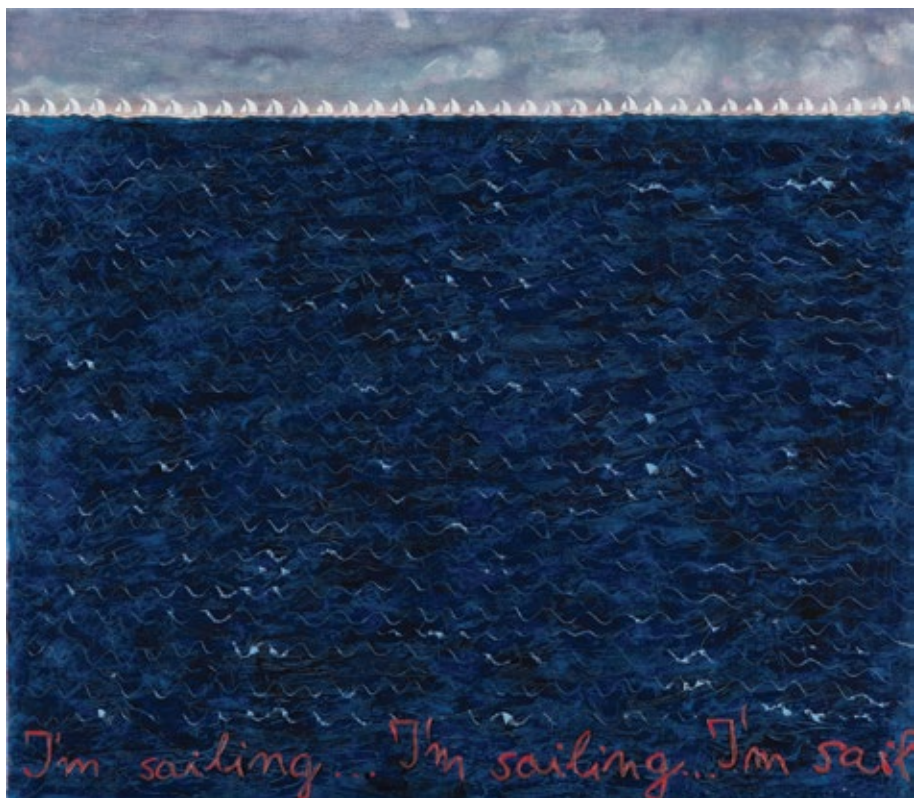

Veljko Vujačić / Вељко Вујачић

Слика / Painting

2008, комбинована техника на платну / mixed technique on canvas

2x58x43cm

Veljko Vujačić / Вељко Вујачић

Sailing

1996, комбинована техника на платну / mixed technique on canvas

105x120cm

Јурај Добровић / Juraj Dobrović
Пловни објекти / Sailing objects
1964-1965, хемијска оловка на папиру / ballpen on paper
35x25cm
странице / pages 12-27

dobrovičdobrovičdobrovičdobrovič
rovičdobrovičdobrovičdobrovičdob
ičdobrovičdobrovičdobrovičdobrov
dobrovičdobrovičdobrovičdobrovič
rovičdobrovičdobrovičdobrovičdob
ičdobrovičdobrovičdobrovičdobrov
dobrovičdobrovičdobrovičdobrovič
rovičdobrovičdobrovičdobrovičdob
ičdobrovičdobrovičdobrovičdobrov
dobrovičdobrovičdobrovičdobrovič
rovičdobrovičdobrovičdobrovičdob
ičdobrovičdobrovičdobrovičdobrov

1964/65

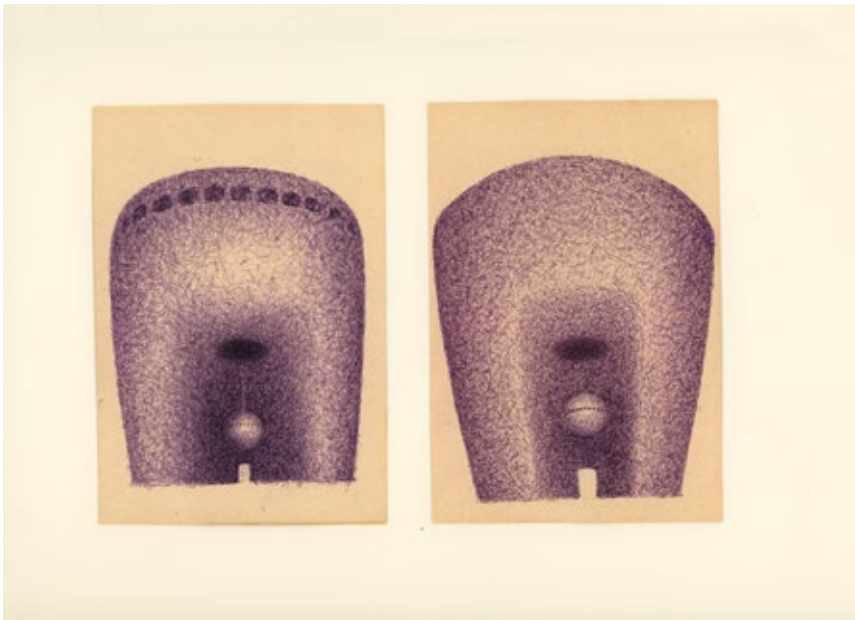

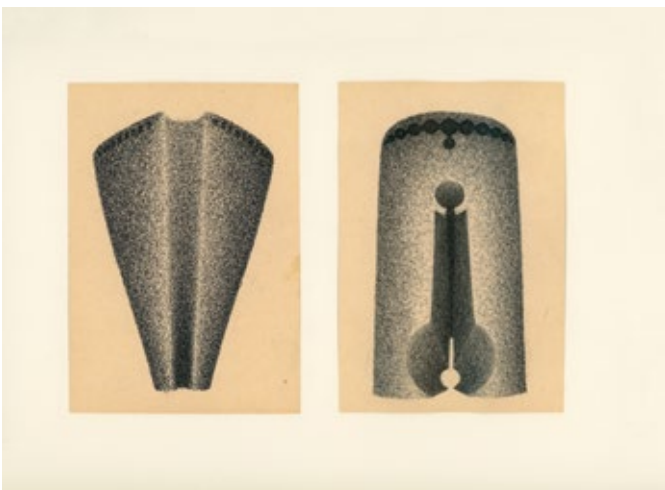
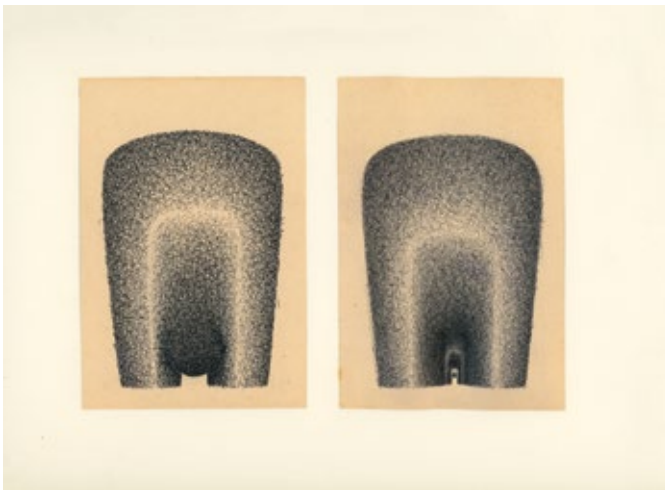

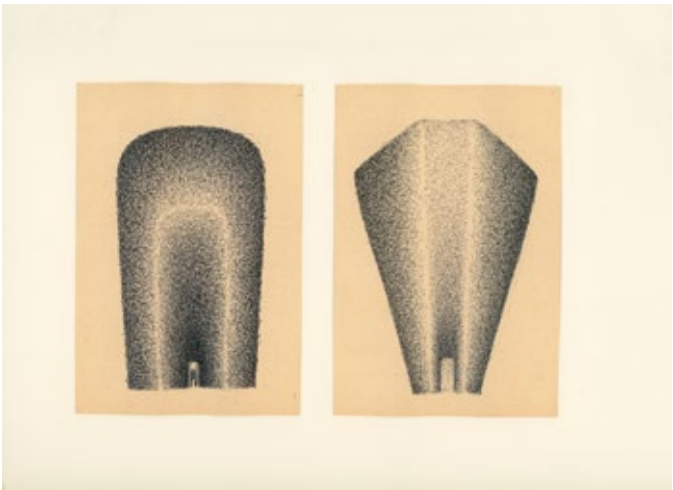
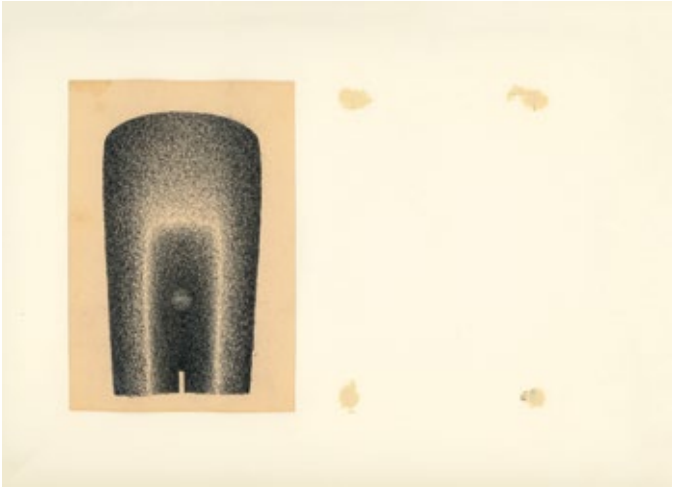

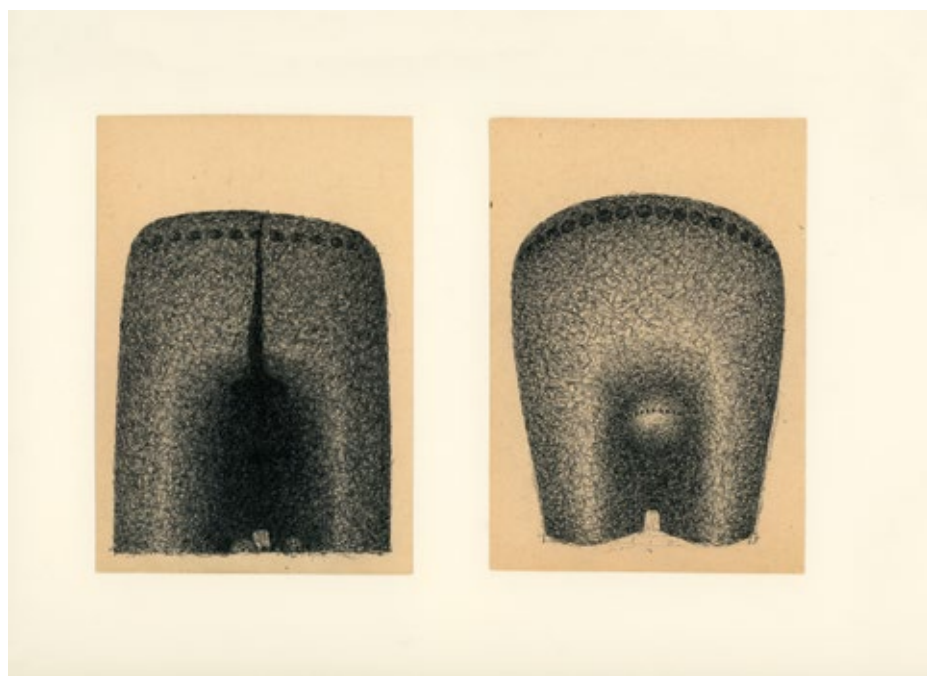

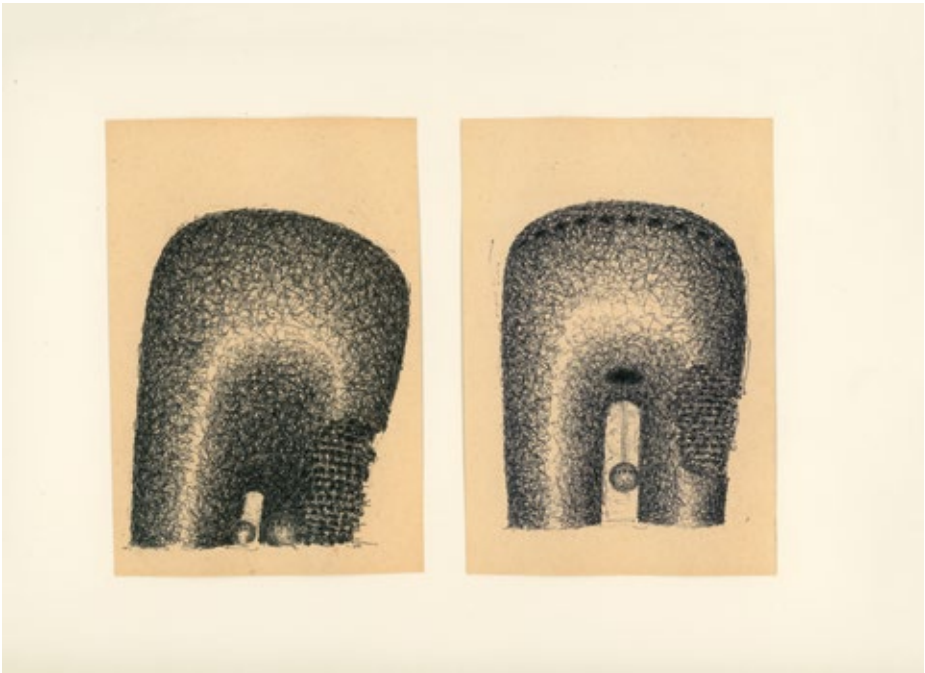

JURAJ DOBROVIĆ, *SAILING OBJECTS*, 1964/65.

This exhibition is dedicated to friendship, persistency and those spiritual states of art that inextricably connect us in special ways. In this case, the concept of this specific exhibition is dedicated to Juraj Dobrović, who I met with Ješa in the early 1960s, and that friendship has continued to this day.

Juraj only revealed this story in the later years of his life. When seriously ill in the winter of 1964/65, he went through a phase of unusual dreams. Having high fever, he went through states of foggy memories spanning from his boyish love for ships to the fear he had experienced when he once saw a huge Royal Navy steel warship *London*. Thus, due to his ill health, he relived those memories through drawings where images from his youth unexpectedly merged with the frightening dark forms of unidentified sailing objects, which he called "monsters". He drew these strange vessels with great imagination using a black ballpoint pen on small pieces of paper as illusory scenes of dark masses of unusual appearance in various positions of lifting, opening, breaking, tilting and falling, as well as special spatial shapes, gates of transition to other unseen worlds ... this collection of drawing titled *Sailing Objects* 1964/65) was exhibited at the Gallery Academia Moderna, 11 A. Šenoe Street, Zagreb, Croatia in 2019.

It is important to notice two important constants in Juraj Dubrovnik's large oeuvre which indicate that during his numerous studies spanning from his experience of art to his studies of philosophy and science, he continuously and tirelessly *created* and *discovered* the world of unimaginable perceptual changes. This close connection between his various interests has made his work constantly relevant, moreover, he was all the more closer to science and its metaphysical knowledge. He introduced new approaches to the concepts of objectivity, spatiality, mobility, changeability, spirituality and inspirational research. Although these drawings cover only a short historical phase in his work, within the framework of contemporary approaches to art in its cyclical twists, it could be said that with the re-launch of classical issues of content and form, this exhibition provokes old dilemmas about abstraction and figuration and their intersected meanings.

These always important issues of art and its transformations, conceived the idea of including two more artists in the exhibition *Floating Objects*, examples of abstract and figurative narratives. Primarily, Bogoljub Boba Jovanović with his painting *K55*, (1955), the first and only abstract painting to be exhibited in Belgrade in the mid-fifties. At the same time, he also executed two cycles of paintings *Magicians* and *Proverbs* ... with ironic and critical narratives. The much younger artist Veljko Vujačić belongs to

same category. He paints color surfaces with marked edges and makes contextual spatial installations, depending on the place of exhibition, and occasionally paints poetic scenes that send his friends to dreamland quickly. Apart from Juraj, Boba and Veljko more artists, among whom there are links, could have been included ... although they worked in different periods and with different approaches in the 50s, 60s, 80s, 90s ... Basically, they all embraced a specific artistic and polemical dimension towards the current realities of the time they worked in. In fact, no matter how different they were from each other, we should always return to such artists, as precious rarities of artistic contributions and personal perseverance ...

JURAJ DOBROVIĆ IN BELGRADE : 1965 - 2022

Juraj Dobrović first exhibited in Belgrade in 1965, after he had exhibited at the *New Tendencies 3* exhibition in the Contemporary Art Gallery in Zagreb earlier that year. He had two solo exhibitions, the first was a series of reliefs titled *Fields* (1963-1964) held in the Club of Young Architects at the Faculty of Architecture, and the second an exhibition of drawings (1964) in the spirit of neo-constructivism at the Kolarac People's University Gallery. Dobrović was an autodidact in art. Having graduated from the Faculty of Economics and Philosophy, he fully pursued his artistic vocation and in time built a very rich and complex body of artwork with numerous solo exhibitions in Zagreb, Graz, Milan, Dusseldorf, Chicago and participation in many group exhibitions of optical and neo-constructivist art (in Italy, Germany, the Netherlands, etc.) becoming one of the prominent international protagonists of this artistic movement. The works showcased at this exhibition in Gallery B2 2022 are his very early ones and initial in terms of the time they were made. Thus, being completely distinct from his overall oeuvre, there is a need for a concise introduction to the typical and characteristic aspects of Dobrović's art related problem profile.

Within the neo-constructivist orientation, especially in the cycle of white reliefs *Fields*, "the range of ideas that have sprung up in mild astonishment at the magnitude of the harmony in which movement and peace meet" is characteristic for Dobrović, as Radoslav Putar wrote on the occasion of his exhibition in the Student Center Gallery in Zagreb in 1965.

Thus, "movement and peace", as opposites that are not mutually exclusive, that are mutually tolerant, are present at the same time and place in the works of this artist. Dobrović is not a programmatically rational (neo) constructivist, he is not a predetermined representative of this artistic movement, but he approaches it and embraces it due to his inner feeling of a need for self structuring that the aspiration for tranquility brings to him, which is absolutely contrary to today's time in which he, in his advanced age, seeks and finds precisely that peace which only art of supreme spirituality, above all, can disclose and offer, provide and fulfill.

BOGOLJUB JOVANOVIĆ - BEGINNING, DEPARTURE AND RETURN TO BELGRADE

Bogoljub Jovanović appeared on the Belgrade art scene in 1953 with two highly acclaimed solo exhibitions. The first was held in the ULUS (Association of Fine Artists of Serbia) Gallery, the catalogue essay was written by Zoran Mišić and the second in the Graphic Collective Gallery, the catalogue essay was written by Vasko Popa. Stanislav Vinaver showed his support for the exhibitions by writing a positive review in the newspaper. But not long after that, Bogoljub Jovanović definitely left the Belgrade art scene, he first went to Paris and then to New York where he lived since 1960 not being publically artistically active. Stojan Čelić remembered his beginnings in the text "Subsequent Notes on the 1953 Exhibition of Bogoljub Jovanović in the Graphic Collective Gallery" published in the art magazine *Umetnost*, No.21 in 1970. However, it was at the exhibition of *Yugoslav Painting of the Sixth Decade* in the Museum of Contemporary Art (1980) that full attention was given to his now cult painting *K-55* (1955). Jovanović achieved his final historic reevaluation with an exhibition in the Graphic Collective Gallery (2006), organized by and with an introductory study in the catalog by Ljiljana Ćinkul and a monograph published by the Zepter Museum in 2016. Apart from the mentioned monograph, our perception of the Belgrade beginnings of Bogoljub Jovanović is based on the exhibition of his works on paper in the *Rima* Gallery in Kragujevac in 2016, and is confirmed by works from the cycle *Proverbs* (1950-53) and *Magicians* (1951-53), as well as, illustrations for two books *Thais* by Anatole France and *The Twelve* by Alexander Block (1953). After all his existential and artistic uncertainties, he returned to Belgrade where he lived until his demise.

A special place in Jovanović's oeuvre belongs to the painting *K-55*, oil on canvas (194.5x113 cm), owned by the Museum of Contemporary Art in Belgrade, with several identical related works of smaller formats on paper. Judging by the number in the title, the painting was created in 1955 during the artist's stay in Paris, that is, between 1953 and 1960. The capital letter "K" in the title refers to the term *Composition*, which indicates the artist's conscious decision to treat the painting as a complete and a consistently abstract work of art not invoking any possible starting points in the phenomena of the subject reality. Namely, the painting consists of a plurality of brush strokes from the bottom to the top, from left to right (or in reverse order) on the side of the painted field, with occasional gaps in the painted background. As such, this painting is the only example of pure, consistent and radical non-referential and non-associative abstraction by a Serbian painter at the time it was made. Aware of such a unique status of this painting, Jovanović avoided duplicating and varying related versions and variants leaving it to further interpretations, which will always once again certify and historically confirm its lasting artistic and spiritual significance.

VELJKO VUJAČIĆ AND THE UNITY OF THE VISUAL AND CONCEPTUAL APPROACH TO THE LANGUAGE OF PAINTING

The recent joint exhibition of large format abstract paintings by Radomir Damnjanović Damnjan and Veljko Vujačić in the Modern Gallery in November 2021 reminded of the appearance, role and position of this prominent participant of the Belgrade art scene since his first exhibitions in the Student Center Gallery in the mid-1990s up to the first two decades of this century.

In an atmosphere that is considered to have been extremely unfavorable for the position of "art in a closed society" due to the then political and overall existential circumstances, Vujačić showcased completely abstract large format paintings, as such completely different from the predominant art production, mostly executed in new technical media and with references to the surrounding realities of life. He was one of the participants in the Art Colony in Brežice, Slovenia in 1999, which for the first time gathered artists from the former Yugoslav art scene, and then again he displayed his artwork at an exhibition at the Lindner Gallery in Vienna with Damnjan, Dragomir Ugren and Vesko Gagović at the end of the same year. At that time, questions arose about the character, position and status of contemporary art in a heightened political context, about the (im)possibility of its autonomy within the broader cultural phenomena then understood by the term "second modern" or "modern after postmodern". As Vujačić's original vocation is painting, due to his talents and skills, this theoretical discussion did not bind him because he was primarily formed and developed as an artist according to his own initial determination on which he established the evolution of his painting language. Basing the image on the ultimate conciseness of the form, as well as the purity and clarity of color, Vujačić considers these elements to be the means that are sufficient to completely fill the painting not only with a visual impression, but also with spiritual content and meaning. It is on such foundations that Vujačić gradually develops, supplements and perfects his painting practice in which an image as an autonomous visual, but also a conceptually based art object remains to this day, an important feature of his equally aesthetic and mental understanding of painting.

Издавач

Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача

Драган Стојадиновић

Стручни савет

Јеша Денегри
Данијела Пурешевић

Организација и продукција

Бојан Муждека

Аутор изложбе

Биљана Томић

Текст

Биљана Томић, Јеша Денегри

Лектура

Миладиновић Марина

Превод

Ванда Перовић

Фотографије

Владимир Поповић

Прелом

Жолт Ковач

Штампа

Алта Нова, Београд

Тираж

300

Publisher

Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

For Publisher

Dragan Stojadinović

Gallery Council

Ješa Denegri
Danijela Purešević

Organization and Production

Bojan Muždeka

Exhibition Concept

Biljana Tomić

Text

Biljana Tomić, Ješa Denegri

Proofreading

Miladinović Marina

Translation

Vanda Perović

Photography

Vladimir Popović

Layout

Žolt Kovač

Printed by

Alta Nova, Belgrade

Circulation

300

Посебно се захваљујемо Музеју Центер и Савети Машић на реализацији изложбе
Special thanks to Museum Zepter and Saveta Mašić on realization of exhibition

CIP - каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Добровић Ј.(083.824)

74/76(497.5)''19''(083.824)

75(497.11)''19/20''(083.824)

ДОБРОВИЋ, Јурај, 1928-

Јурај Добровић = Juraj Dobrović : Пловни објекти =
Sailing Objects : Београд, мај 2022. / [текст Биљана Томић,
Јеша Денегри] = [text Biljana Tomić, Ješa Denegri] ; [превод
Ванда Перовић] = [translation Vanda Perović] ; [фотографије
Владимир Поповић] = [photography Vladimir Popović]. - Београд
: Галерија Б2 = Belgrade : Gallery B2, 2022 (Београд : Алта Нова
= Belgrade : Alta Nova). - 32 стр. : репродукције ; 24 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 300.

ISBN 978-86-6054-020-3

а) Добровић, Јурај (1928-) - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 64934409

Пријатељи пројекта

Захваљујемо се

C'EST MOI
art jewellery

галерија

ГАЛЕРИЈА Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

